URBAN SPORT ALS ONTMOETING!

Ontwerp van Urban Sport voor iedereen als onderdeel van de dagelijkse leefomgeving

editie A3 - 20 mei 2026

Deze krant doet verslag van een ontwerponderzoek naar de bijdrage van Urban Sports aan ontmoeting in de stad, uitgevoerd door Daniel Casas-Valle en Guido Schuurman.

URBAN SPORT VOOR IEDEREEN

Wij geloven dat Urban Sports een belangrijke bijdrage kan leveren aan een meer inclusieve en betere openbare ruimte. Het is één van de weinige plekken waar mensen uit verschillende gemeenschappen, klassen en leeftijden nog onbevooroordeeld met elkaar in contact komen.

Urban Sports zit in de lift. Samen doen, eigen grenzen verleggen en laagdrempelig meedoen doet een reeks van sporten zoals skaten, parkour en streetball de openbare ruimte bloeien. Nieuwe communities, ooit weggestopt onder viaducten aan de rand van de stad, ontdekken steeds vaker dat de hele stad het sportveld is. Urban Sports wordt zo zichtbaar voor iedereen. Centraal op het stadsplein, in het buurtpark of als onderdeel van open vitale sportparken. Ooit een niche, nu voor iedereen.

Verdichten, Stapelen, Integreren

Door de geringe ruimte die Urban Sports inneemt is dit ook voor stadsplanners een kans. Zeker als de directe omgeving wordt meegenomen, kunnen deze plekken uitbloeien tot ontmoetingsplekken in buurt en stad. Steden én dorpen zullen de komende jaren fors verdichten. Meer woningen en werkruimte vraagt ook om meer ruimte voor sport, spelen en bewegen, én voor ontmoeting. Die ruimte is echter vaak beperkt.

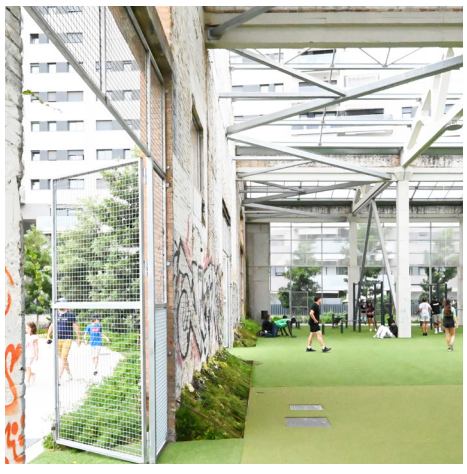
De opstapeling van de vele belangen betekent helaas ook dat functies die om veel ruimte vragen, zoals sportvelden, lastiger in te plannen zijn. En dat is niet alleen ruimtelijk, maar vrijwel altijd ook financieel. In veel ruimtelijke plannen ontbreekt het daardoor aan voldoende sportruimte. Buitensportvelden passen vaak niet in relatie tot de vele andere ruimteclaims. Het effect is structureel te weinig sport- en beweegruimte voor toekomstige generaties. Want indien sportruimte, indoor en outdoor, nu niet goed wordt meegenomen, is het later vrijwel onmogelijk om sport in te passen. En dat terwijl een goede leefomgeving juist vraagt om uitstekende beweegruimte: essentieel voor een gezonde buurt, voor dagelijkse verplaatsingen zoals lopen en fietsen, om te spelen in de buurt voor jong en oud, en om te sporten. Het opnemen van deze ruimte in de buurt is cruciaal om sport en bewegen in de nabijheid van wonen en werken te verankeren.

Het mengen van functies hoort bij een levendige en compacte leefomgeving, sport, spelen en bewegen inbegrepen. In veel steden zijn goede voorbeelden te vinden waarbij dit organisch verweven en geïntegreerd is in buurten. Vaak in centra, maar ook juist in buurten met een woonkarakter.

Ontmoetingsplek voor de stad

Over de inrichting van de openbare ruimte voor de sportende en spelende mens is al veel onderzoek gedaan. Deels ook vanuit het perspectief van urban sporters. Maar hoe Urban Sports omgekeerd als ontmoetingsplek voor de stad kan functioneren is nog onvoldoende onderzocht. Doordat deze plekken nog steeds vaak geïsoleerd van de stedelijke dynamiek worden geplaatst, wordt hun potentie nog niet ten volle benut. Want sport is niet alleen sport. Het is een plek om te zien en gezien te worden, om elkaar te ontmoeten.

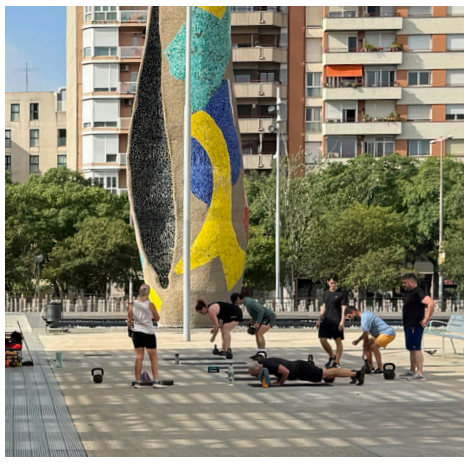
Urban Sports plekken lenen zich daar bij uitstek voor, misschien meer dan welke andere sportplek ook. Maar wat is de magie hiervan? Welke recepten werken? En hoe kunnen gemeenten deze verankeren in hun plannen?

4x JUST DO IT!
pagina´s 2-3

VOORBEELDEN
pagina´s 4-5

LESSEN UIT HET BUITENLAND
pagina´s 6-7

AAN DE SLAG
pagina 8

atelier oui + urban dynamics

Wat is Urban Sports?

Urban Sports zijn ontstaan in de jaren ‘80 van de vorige eeuw, niet vanuit sportbonden of verenigingen, maar vanuit informele communities van gelijkgestemden. Jongeren die elkaar vonden in de stad, hun eigen regels maakten en hun eigen plekken opeisten.
Daarom worden Urban Sports ook wel leefstijlsporten genoemd. Het gaat niet alleen om bewegen, maar om een manier van leven. Toewijding en sociale identiteit spelen een grote rol. Plezier, beleving en de intrinsieke beloning, de voldoening van het leren beheersen van je eigen lichaam en je omgeving, staan centraal. De nadruk ligt op het creatieve en esthetische aspect van de sport; de puur competitieve of prestatieve elementen zijn daarbij vaak ondergeschikt.

Wat Urban Sports misschien wel het meest typeert, is de hechte community die eromheen bestaat. Beoefenaars helpen en coachen elkaar in een open leeromgeving. Er is een sterk groepsgevoel, gebaseerd op gelijkwaardigheid en een gedeelde passie voor de sport. Niet de club of de bond bepaalt de regels, de community doet dat zelf. Doe het zelf, maar samen.

Het gaat om sporten waarbij spektakel, durf en het demonstreren van vaardigheden centraal staan, met de stad als decor en podium. Denk aan BMX, skateboarden, freerunning, boulderen, panna, 3x3 basketbal en breakdance. Muziek, dans en spelen passen van nature in deze sfeer. Wat al deze activiteiten verbindt: vrijheid, samendoen, grenzen verleggen en een eigen draai geven. Met steeds meer ruimte voor meiden en vrouwen.

De gemeente Amsterdam deelt Urban Sports in drie subgroepen in:
Alles op wieltjes - sporten in skateparken of op straat waarbij gerold wordt, zoals skateboarden, inline skaten, BMX-freestyle en stuntsteppen.
De stad als speelveld - traditionele sporten beoefend in de openbare ruimte, zoals 3x3 basketbal, straatvoetbal/panna, padel en urban hockey.
Je lichaam als instrument - sporten waarbij het eigen lichaam het belangrijkste gereedschap is, zoals freerunnen, breaken, calisthenics, boulderen en tricking.

‘Urban sports zijn sporten die van oorsprong voornamelijk worden beoefend door jongeren, veelal plaatsvinden in de stedelijke openbare ruimte, zijn ingebed in de ‘urban culture’ en hierdoor creatieve en/of artistieke elementen bevatten die worden getoond op straat en/of via sociale media, mogelijk in de vorm van battles.’

Mulier instituut, 2022

1. Social interactie

JUST DO IT! ...

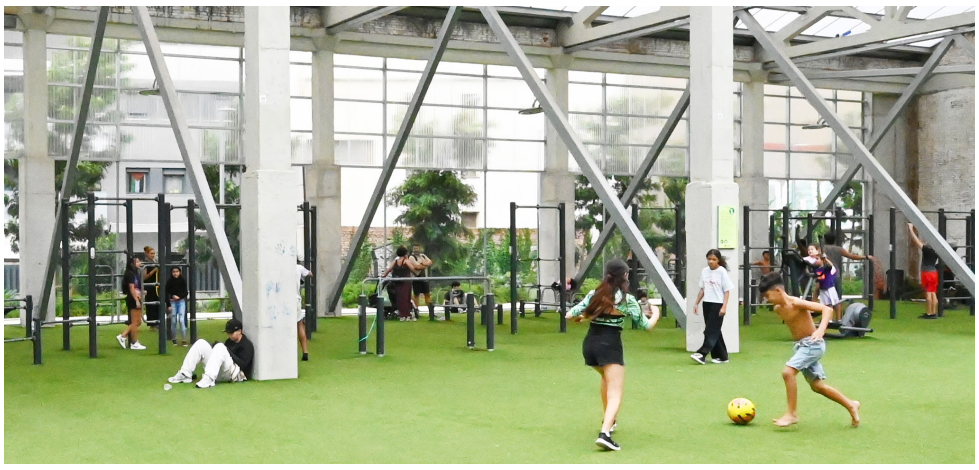
Urban Sports-plekken bieden meer dan ruimte voor sport en beweging. Ze zijn een infrastructuur voor ontmoeting. Sport is de trekker, ontmoeting de echte waarde. Maar ontmoeting overkomt je niet zomaar: ze vraagt om bewuste keuzes in ontwerp, programmering en beheer. Die keuzes beginnen bij een heldere visie op wat de plek moet zijn en voor wie. Vier samenhangende condities zijn daarvoor bepalend.
Socioloog Ray Oldenburg beschreef hoe de stad naast thuis en werk ***´een derde type plek´*** nodig heeft. Plekken waar mensen ontspannen in het openbaar, vertrouwde gezichten tegenkomen en nieuwe mensen leren kennen. Plekken die informele, creatieve en brede sociale interactie mogelijk maken. Die derde plek is in veel wijken en stadsdelen onder druk: de kroeg verdwijnt, het buurthuis sluit, de kerk raakt leeg. Urban Sports-plekken kunnen dat gat vullen. Daarvoor is gericht ontwerp nodig, gestoeld op vier condities.

1. Sociale interactie
Sociale interactie en veiligheid worden gedragen door flow, zichtbaarheid, aanwezigheid en gedeeld eigenaarschap. Wanneer mensen zich een plek toe-eigenen, ontstaat er vanzelf sociale controle, aandacht en zorg. Een inclusieve plek is open voor iedereen: voor meerdere communities tegelijk, voor passanten en vaste gebruikers, voor verschillende leeftijden en achtergronden.
Urban Sports communities organiseren zichzelf. Ze zijn dynamisch en divers, geen homogene doelgroep. De ontwerper schept de condities; de gemeenschap bepaalt de cultuur. Een plek waar mensen terugkomen, anderen meenemen en zich eigenaar voelen, is een plek die werkt. Die eigenaarschap vraagt ook om ruimte in het beheer. Beheer en ontwerp zijn daarom geen gescheiden verantwoordelijkheden, maar twee kanten van dezelfde opgave.

2. Meervoudig gebruik
Een goed ontworpen sportplek bedient meerdere groepen, meerdere momenten van de dag en meerdere seizoenen. Van sport en spel tot muziek, dans en verblijven. Overdag de basisschool, ‘s avonds de tieners, in het weekend de hele buurt. Dat vraagt om een programma dat niet te strak is vastgelegd, maar ruimte laat voor wat de plek zelf oproept.
Meervoudigheid creëert continue aanwezigheid, en continue aanwezigheid versterkt veiligheid, eigenaarschap en stedelijke levendigheid. Geprogrammeerde en ongeprogrammeerde activiteiten versterken elkaar. Een plek die alleen werkt als er iemand een activiteit organiseert, is kwetsbaar. Een plek die ook zonder program-

3. Open ruimte

2. Meervoudig gebruik

4 CONDITIES

ma leven aantrekt, is sterk. Dat onderscheid is cruciaal voor gemeenten en beheerders: investeer niet alleen in activiteiten, maar in de ruimtelijke kwaliteit die activiteit uitlokt. De plek past zich aan het ritme van de stad en is van iedereen.

3. Open ruimte

Naast de harde sportvloer, sportmateriaal en opbergruimte vraagt een goede sportplek om zachte ruimte: plekken om te zitten, schaduw, bomen, water. Ruimte voor het spontane, het onverwachte en het creatieve gebruik. Zones die niet gedefinieerd of gereguleerd zijn, maar die juist daardoor door iedereen worden gebruikt. In de praktijk zijn dit vaak de meest gewaardeerde delen van de plek.
Spontane ruimte maakt toe-eigening mogelijk, en toe-eigening is de basis van gemeenschapsvorming, cultuur en lange verblijftijd. De sterkste plekken zijn die waar sport, sociale interactie en stadsleven elkaar toevallig overlappen. Waar mensen blijven hangen zonder dat daarvoor een programma nodig was. Die schijnbare toevalligheid is in werkelijkheid het resultaat van een doordachte ontwerpkeuze: ruimte laten voor wat nog niet bedacht is.

4. Vervlochten met de omgeving

Een Urban Sports-plek functioneert optimaal als onderdeel van de stad, niet als enclave erin. Open entrees, zichtbaarheid en doorgaande routes zijn geen details, maar ontwerpvoorwaarden. De plek wint aan kracht door verbinding met wat eromheen zit: een school, een zorginstelling, een culturele functie. Hoe sterker die verbindingen, hoe groter het bereik en hoe diverser het gebruik. Een sportplek die ook de schoolroute kruist, de wandeling van de oudere bewoner of de weg naar de supermarkt, is een plek die voortdurend nieuwe gebruikers ontmoet.
De zachte condities hebben harde effecten. Schaduw, zichtlijnen, zitranden en flow bepalen of iemand twee minuten blijft staan of twee uur blijft hangen. Een plek klopt als je je gezien voelt maar niet bekeken, als verblijven vanzelfsprekend is en beweging uitgenodigd wordt. Dat is geen kwestie van sfeer alleen: het is het resultaat van precieze ontwerpbeslissingen op het niveau van de menselijke maat. Beslissingen die alleen goed uitpakken als ontwerp, beheer en gemeenschap vanaf het begin samen optrekken. Dat is het niveau waarop ontwerp en gemeenschap elkaar vinden.

Nieuwe Urban Sportsplekken verdienen een benadering die vertrekt vanuit gemeenschap en ontmoeting, en met een visie op de buurt die het programma van eisen aanvult en verrijkt.

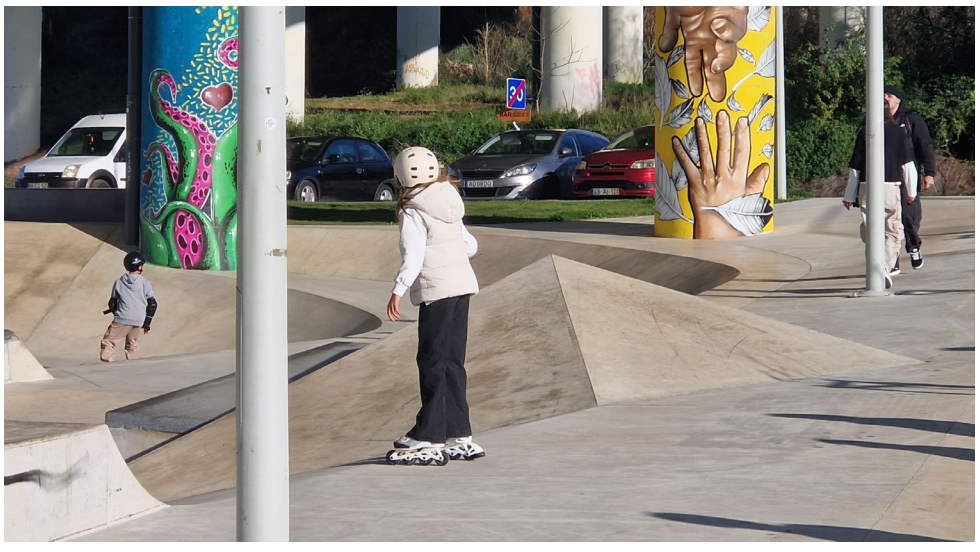
4. Vervlochten met de omgeving

WAT GAAT SAMEN?

Urban Sports staat zelden op zichzelf
De sterkste plekken zijn die waar sport samenvalt met andere activiteiten, gebruiken en functies. Muziek, dans en Urban Sports overlappen van nature: breakdance ontstond op straat, naast skateparken en basketbalvelden. Maar ook spelen, bewegen en het informele gebruik van de openbare ruimte sluiten naadloos aan. Een kind dat speelt, een tiener die skatet en een volwassene die langs joggt: ze delen dezelfde ruimte zonder dat dat gepland hoeft te zijn.

Groen en parken versterken die dynamiek
Een Urban Sports-plek in of aan de rand van een park nodigt uit tot langer verblijven, biedt schaduw en rust naast activiteit en trekt een bredere groep gebruikers. Combinaties met cultuur, horeca en onderwijs voegen een volgende laag toe. Een horecapunt nodigt uit tot verblijven na het sporten. Een school in de buurt brengt overdag leven op de plek. Een podium voor muziek of dans trekt ook mensen die niet komen om te sporten, maar wel blijven hangen.

Synergie
Die synergie werkt twee kanten op: Urban Sports verlevendigt de omgeving, en de omgeving versterkt de Urban Sports-plek. Juist in stedelijke gebieden met een diverse bevolking biedt die combinatie de krachtigste basis voor een plek die van en voor iedereen is.

MEIDEN & JONGE VROUWEN

Urban Sports heeft van nature een divers publiek. Skaters, basketballers, free-runners, klimmers en dansers komen uit verschillende wijken, achtergronden en leeftijdsgroepen. Toch is die diversiteit niet vanzelfsprekend. Wie een Urban Sports-plek ontwerpt zonder oog voor inclusie, riskeert een plek die in de praktijk door een smalle groep wordt gedomineerd, meestal jonge mannen. Dat is een gemiste kans. De werkelijke kracht van Urban Sports ligt juist in het vermogen om verschillende mensen bij elkaar te brengen: jong en oud, man en vrouw, sporter en toeschouwer, bewoner en passant. Inclusie is daarmee geen randvoorwaarde, maar een kerndoelstelling van goed ontwerp. Twee doelgroepen verdienen daarbij bijzondere aandacht.

Meiden en jonge vrouwen zijn sterk ondervertegenwoordigd op de meeste Urban Sports-plekken. Onderzoek wijst uit dat dit niet zozeer te maken heeft met gebrek aan interesse, maar met de sociale dynamiek op de plek zelf. Een grote groep jongens kan intimiderend werken. Het gevoel *“dit is niet voor mij”* ontstaat snel en is moeilijk terug te draaien. Ontwerp kan dat doorbreken: door zichtbaarheid, zachte overgangszones, meerdere activiteiten naast elkaar en een programmering die actief ruimte maakt voor verschillende gebruikers.

Ook **mensen met een beperking** worden te vaak over het hoofd gezien. Terwijl juist Urban Sports, met zijn nadruk op eigen tempo, eigen niveau en informeel gebruik, bij uitstek geschikt is om ook voor hen betekenisvolle plekken te creëren. Dat vraagt om bewuste ontwerpkeuzes over: toegankelijkheid, hoogteverschillen, ondergrond en de inrichting van verblijfsplekken rondom de actieve zones.

3x CASES

Urban Sports als ontmoetingsplek

Opzet van het onderzoek
De centrale vraag van dit onderzoek is hoe Urban Sports in buurten en wijken ontworpen kan worden als ontmoetingsplek, en hoe het als bredere ontwerptool en programma-onderdeel in de stad toegepast kan worden. Het onderzoek bestaat uit twee samenhangende delen die gelijktijdig zijn uitgevoerd en elkaar voortdurend hebben gevoed: een ontwerpend onderzoek naar drie concrete Nederlandse locaties en een internationale studie naar geslaagde Urban Sports-projecten in het buitenland.

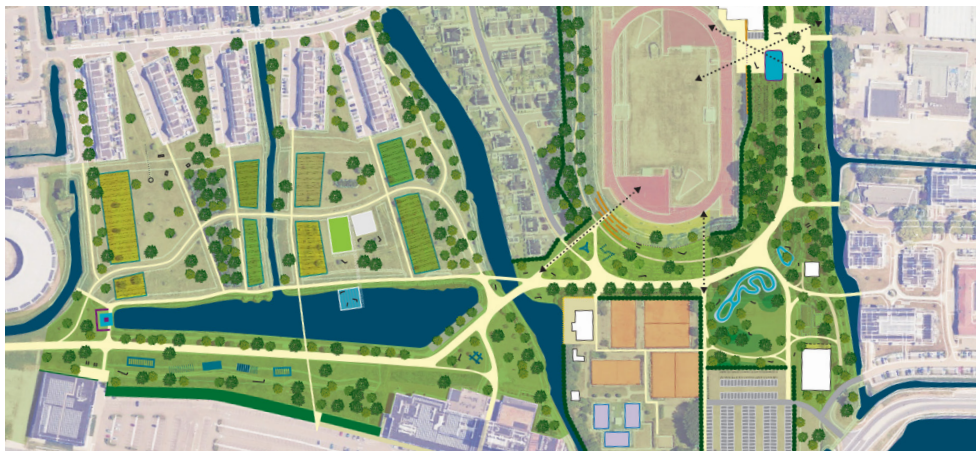
Deel A - drie cases
Het eerste deel richt zich op drie reële opgaven waar stedelijke verdichting en verbetering van de openbare ruimte centraal staan: De Blauwe Berg in Hoorn, het Eindhovensch Kanaal in Eindhoven en de Laakhavens in Den Haag. Elk van deze locaties kent een eigen karakter, schaal en opgave, maar ze hebben gemeen dat Urban Sports er een rol kan spelen in het versterken van de sociale kwaliteit van de buurt. Het onderzoek richt zich op hoe door middel van ontwerp nieuwe inzichten en synergieën zichtbaar worden, zowel programmatisch als ruimtelijk.
Het onderzoek is in alle drie de cases nauw samengewerkt met de betrokken gemeenten. Vanuit meerdere beleidslijnen en expertises is meegedacht, verspreid over meerdere sessies. In Hoorn vond daarnaast een aparte sessie plaats met betrokken stakeholders van het gebied en de directe omgeving.
De methodiek start consequent vanuit de plek zelf: wat zijn de problemen, wat zijn de kansen, wie gebruikt de ruimte nu en wie zou dat kunnen doen? Tijdelijke interventies kunnen daarbij helpen om niet alleen te ontwerpen, maar ook te testen en te leren. Vanuit die basis wordt gezocht naar manieren waarop Urban Sports geïntegreerd kan worden in de bestaande stedelijke structuur: niet als opgelegd programma, maar als logisch onderdeel van de plek. De studie laat zien dat Urban Sports op zeer verschillende wijze kan worden ingepast: in de openbare ruimte, in bouwblokken, onder grootschalige mobiliteitsinfrastructuur, tijdelijk of structureel.

Deel B - Lessen uit het buitenland
Een rijk palet aan mogelijkheden: het tweede deel brengt een breed scala aan internationale Urban Sports-projecten in beeld, variërend in context, schaal en functionele relatie met de omgeving; van kleine ingrepen in straten en parken tot grootschalige multi-complexen waar Urban Sports als katalysator van stedelijk leven fungeert, gecombineerd met horeca, cultuur, onderwijs en werkplekken. Het gaat om 40 Europese voorbeelden. Zie pagina´s 6-7.

De wisselwerking tussen deel A en deel B
De twee delen stonden voortdurend met elkaar in verbinding. De selectie van internationale voorbeelden werd mede bepaald door de thema's die in de Nederlandse cases opdoken. Omgekeerd voedden die voorbeelden de verkenningen op de drie locaties met taal, beelden en principes die hielpen verder te kijken dan het voor de hand liggende. Die wisselwerking tussen het concrete en het inspirerende, tussen lokale opgave en internationaal voorbeeld, is een wezenlijk onderdeel van de werkwijze.

Onderzoek
Het onderzoek is gecoördineerd door Daniel Casas-Valle en Guido Schuurman en is gefinancierd door het Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie, de Vereniging Sport en Gemeenten en de gemeenten Hoorn, Den Haag en Eindhoven. Dit onderzoek bouwt voort op eerder onderzoeken van beide auteurs op het snijvlak van (Urban) Sport(s), stedelijk ontwerp en de inrichting van de openbare ruimte.

BLAUWE BERG, Hoorn

Hoorn groeit. De stad verdicht en ontwikkelt nieuwe woongebieden, waaronder de Poort van Noord. Die groei vraagt om kwalitatieve openbare ruimte en meer sportvoorzieningen in de nabijheid. De Blauwe Berg, het sportpark uit de jaren zeventig aan de westzijde van Hoorn, biedt ruimte daarvoor. Maar de ruimtelijke opzet is klassiek en introvert: elke sport op een eigen afgesloten plek, omgeven door hekken en dichte beplanting. Het gebied oogt anoniem en wordt in de avonduren als onveilig ervaren. Het vertrek van de rugbyclub biedt een concrete aanleiding om breder te kijken: niet alleen naar het vrijgekomen veld, maar naar het hele park.
De opgave is helder: hoe transformeer je een introvert sportcomplex **naar een open, vitaal en aantrekkelijk stadspark**, voor jong en oud, voor de georganiseerde sporter én de toevallige passant? De oplossingsrichting bestaat uit drie samenhangende onderdelen. Ten eerste: het park opener, groener en aantrekkelijker maken als verblijfs- en bewegingsruimte, met doorgaande loop- en fietsroutes en heldere zichtlijnen. Ten tweede: de bestaande sporten zichtbaarder en toegankelijker maken door hekken te verlagen, groen op te schonen en entrees te verbeteren. Ten derde: een reeks nieuwe Urban Sports-plekken toevoegen, waaronder een pumptrack, calisthenics, freerun, boulderen en 3x3-basketbal. Deze worden verweven met het landschap, de infrastructuur en de openbare ruimte, zodat sport en park één geheel vormen. Aanvullende functies als hardlooproutes, een jongerenontmoetingsplek, dans en muziek versterken het sociale en inclusieve karakter. Een absolute voorwaarde voor deze transformatie is het verplaatsen van het parkeren naar de locatie van het voormalige rugbyveld, met een nieuwe auto-ontsluiting direct op de Westfriese Parkweg. Pas dan wordt De Blauwe Berg als parkpromenade mogelijk. De volgende stap is de uitwerking in een schetsontwerp, gekoppeld aan een intensief participatieproces met gebruikers, verenigingen en de directe omgeving.

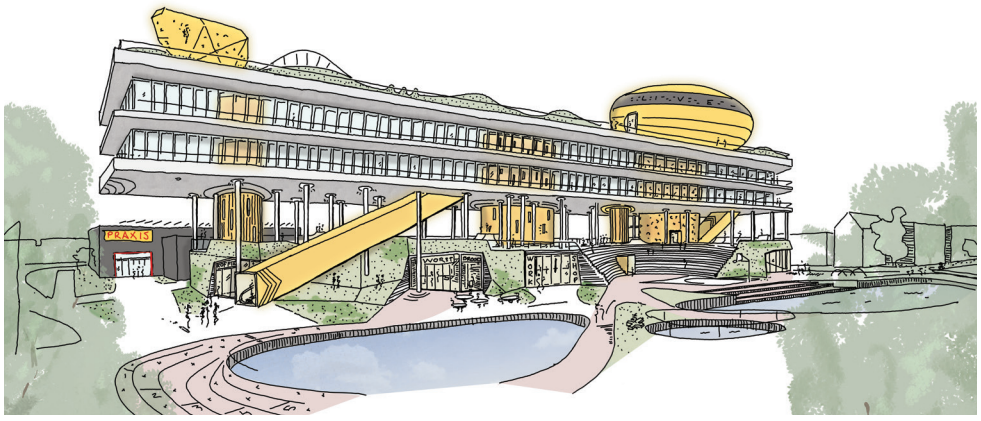

Open en vitaal Sportpark

Parkour-installatie

EINDHOVENSCH KANAAL, Eindhoven

Het Eindhovensch Kanaal ligt er al 180 jaar, maar de stad heeft het nooit helemaal omarmd. Wat ooit een economische levensader was, scheidt nu noord van zuid: bedrijven en parkeerterreinen keren de rug naar het water. Hardlopers en fietsers bewegen er langs, maar er zijn weinig plekken waar je vanzelf blijft hangen. Dat gaat veranderen. **De Kanaalzone-Zuid transformeert** de komende jaren naar een gemengde stadswijk met wonen, werken en onderwijs. De Design Academy Eindhoven vestigt zich in het gebied. Het Koelhuisdistrict brengt cultuur en reuring. Maar ruimtelijke ontwikkeling alleen maakt nog geen levendige plek. Het kanaal heeft publieke betekenis nodig, en die ontstaat niet vanzelf.

Dit onderzoek stelt dat Urban Sports daarin een sleutelrol kan spelen, niet als eenmalige ingreep, maar als langetermijnstrategie op verschillende schaalniveaus.

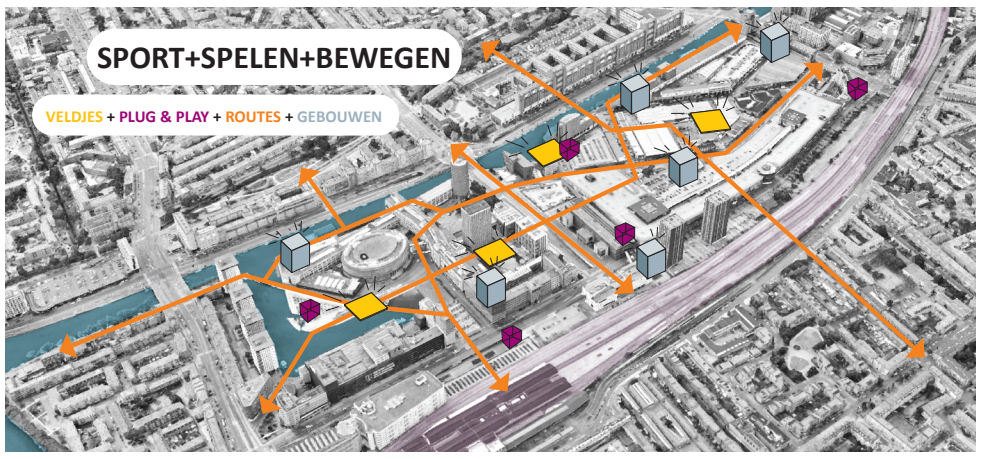
Prototype Urban Sports maakt direct starten mogelijk. Kleine, tijdelijke interventies zoals skatebare randen, calisthenicsplekken, watersteigers en panna-veldjes introduceren het kanaal opnieuw bij zijn omgeving. Ze testen welke plekken werken, welke gebruikers aanhaken, en voeden de permanente inrichting met echte gebruikservaring.

De **Sportline** transformeert het kanaal van doorgaande lijn naar stedelijke zoom: niet één uniforme route, maar een reeks contrasterende plekken en sferen die de omgeving reflecteren. Omliggende buurten, makers, studenten en sporters takken aan op het water.

De **Urban Sports Kathedraal** geeft de Kanaalzone op langere termijn een gezicht. Niet als losse sportvoorziening, maar als publiek anker dat sport, makerscultuur, watergebruik, onderwijs, horeca, werkruimte en ontmoeting combineert. Eindhoven heeft een sterke Urban Sports-cultuur, maar mist nog podium waar die cultuur zichtbaar onderdeel wordt van de openbare ruimte.

Samen vormen de drie strategieën een gelaagd systeem: activeer nu, maak de lijn divers, geef het gebied identiteit.

LAAKHAVENS, Den Haag

Laakhavens staat aan de vooravond van een ingrijpende transformatie. In de komende decennia groeit het gebied uit tot een gemengd stedelijk milieu met een hoge dichtheid aan woningen, werkplekken en voorzieningen. De verwachting is dat Laakhavens de grootste concentratie jongeren van Nederland krijgt. Dat biedt kansen, ook voor Urban Sports.

De ruimte voor sport en bewegen in het gebied is echter beperkt. De gereserveerde voorzieningen liggen onder de gebruikelijke Haagse normen en moeten bovendien gedeeld worden met andere functies. Tegelijkertijd vraagt een gebied met zoveel toekomstige bewoners, studenten en passanten juist om plekken die uitnodigen tot beweging, verblijf en ontmoeting.

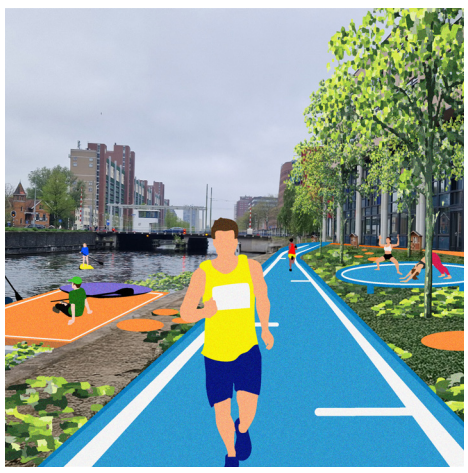
De sleutel zit in meegroeien. Sport- en beweegplekken dienen zich aan te passen aan het tempo van de gebiedsontwikkeling. Tijdelijke en verplaatsbare voorzieningen spelen daarin een belangrijke rol: ze bieden op elk moment van de ontwikkeling voldoende ruimte voor sport en bewegen, en kunnen tegelijk bijdragen aan placemaking en identiteitsvorming in het gebied.

Urban Sports als ontmoetingsplek vertaalt zich in vier ruimtelijke typologieën. **Veldjes** maken deel uit van pleinen, straten en het centrale park, versterkt door functies als horeca, cultuur en opbergruimte. **Plug & Play** staat voor flexibele, verplaatsbare sportcombinaties met een eigen uitstraling die ook niet-sporters uitnodigt. **Routes** verbinden sport- en beweegplekken aan doorgaande stedelijke structuren en maken het gebied onderdeel van de stad. **Gebouwen** bieden kansen op de begane grond, op het dak en aan de gevel, waarbij straatniveau de sterkste basis blijft voor ontmoeting en interactie.

Wat nu? De uitdaging is nu om Urban Sports concreet in elke fase een plek te geven. Dat kan door placemaking, door te investeren in verplaatsbare sport-objecten, maar ook door ongebruikte ruimte anders te gebruiken. Op het centrale plein, om de hoek, of juist op het onbenutte parkeerdek.

Meervoudig gebruik, overdag: Skatepark

Meervoudig gebruik, avond: dansen

Route: reeks van actieve en verblijfsplekken

Plug&Play: verplaatsbare Urban Sports-toestel

Combi: fitness, spelen, hardlopen, fietsen

Op het water: suppen en volleybal

Benutten van plekken: parkour & bouldering

Ontmoeting op het centrale plein!

Synergie: skaten, horeca, fiets- en wanderroute - Superkilen, Kopenhagen

Urban Sports in de openbare ruimte - Ourhub, TRX Hub, Kalvebod Bølge, Kopenhagen

LESSEN UIT HET BUITENLAND

Een rijk palet aan mogelijkheden
Wie wil begrijpen wat Urban Sports kan zijn, moet verder kijken dan Nederland. In veel Europese steden zijn plekken gerealiseerd die laten zien hoe breed de mogelijkheden zijn en hoe divers de oplossingen kunnen worden. Niet het geïsoleerde skatepark aan de rand van de wijk, maar sport verweven in parken, straten, daken, industrieel erfgoed en het dagelijks leven. De sterkste projecten zijn plek-specifiek: ze reageren op wat er al is, versterken de identiteit van de omgeving en zijn nooit standaard. Het internationale onderzoek schetst een rijk palet aan ruimtelijke mogelijkheden, typologieën en programmatische combinaties. Vijf voorbeelden.

Superkilen, Kopenhagen
Sociale interactie
Superkilen laat zien dat sociale interactie ontstaat door condities te maken waarin verschillende werelden elkaar vanzelf tegenkomen. Fietspad, plein, sport, meubilair, groen: alles is verweven, bijna niets heeft maar één functie. Het meest veelzeggend: een miniramp onder de bomen, direct naast een café. Urban Sports, schaduw en een drankje op anderhalve meter van elkaar.
Hier wordt zichtbaar hoe veiligheid, gezien worden en ontmoeting ontstaan door divers gebruik en goede verbindingen.

Parc de Can Batlló, Barcelona
Meervoudig gebruik
Een vervallen textielfabriek in de wijk Sants. De oude kolommen markeren ruimtes zonder ze af te sluiten. De deuropeningen worden als doelen gebruikt. Op hetzelfde terrein spelen kinderen, wordt gevoetbald door verschillende leeftijden en achtergronden, staat een basketbalveld, wordt aan calisthenics gedaan en speelt een vader volleybal met zijn kind. Soms naast elkaar, soms na elkaar, zonder dat iemand dat precies zo gepland heeft. Can Batlló werkt niet omdat één functie domineert, maar omdat verschillende vormen van gebruik elkaar versterken.

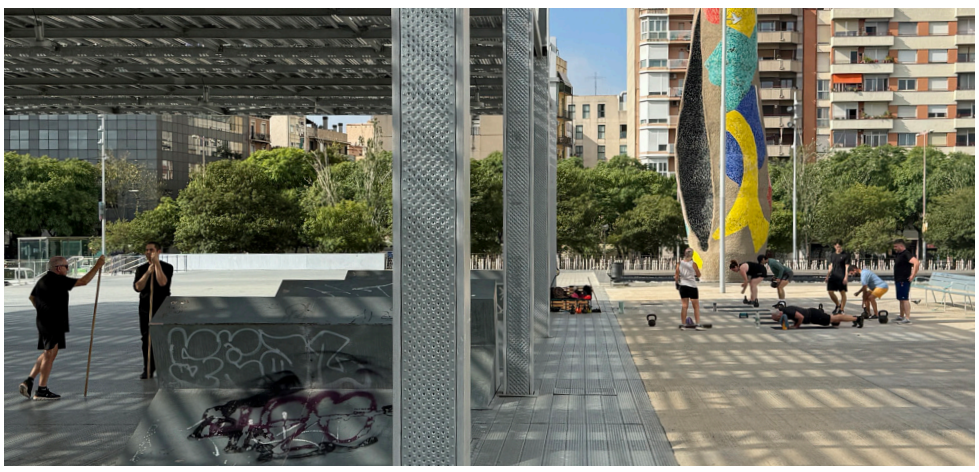
Parc del Clot, Barcelona
Open ruimte
Een verlaagde betonvloer zonder opgelegd programma. Geen bord dat zegt wat je moet doen. Toch is de plek continu in gebruik: voetbal, rolschaatsen, muziek, picknicken, kijken, rondhangen. Een tribunerand om naar te kijken, een muur om tegen te spelen, schaduw om in te schuilen. Parc del Clot bewijst dat de krachtigste Urban Sports-plekken niet ontstaan door alles vast te leggen, maar door de juiste condities te scheppen en de rest los te laten.

Matrikel 8, Kopenhagen
Vervlochten met de omgeving
In het midden wordt gebasketbald. Anderhalve meter verderop zit een creatieve club buiten met naaimachines. Normaal werken ze binnen, maar de zon schijnt. Daartussen zitten twee mensen met een fles wijn op een driehoekig object dat niet direct als skate-obstakel herkenbaar is: het onbedoeld bedoelde skatepark. Matrikel 8 laat zien hoe dun de scheidslijn kan zijn tussen sport, verblijf en dagelijks leven. Een rand, een object, zon, zicht en nabijheid zijn genoeg om werelden samen te brengen.

Streetmekka
Dit project combineert binnen- en buitenvoorzieningen voor Urban Sports met een laagdrempelige instap. De buitenzone voelde als een parkeerterrein, tot er tien kinderen kwamen voor freerunles. Ernaast betonnen blokken waar ouders gingen zitten kijken. Voorbijgangers bleven hangen. De transformatie van non-plek naar ontmoetingsplek voltrok zich in twintig minuten. Niet door een groot gebaar, maar doordat sport, kijken, schaduw en programma precies samenvielen.

Typologieën, meervoudig gebruik en inclusief ontwerp
Typologisch biedt het internationale onderzoek een brede waaier aan mogelijkheden. Van de skatebare rand die naadloos opgaat in het straatprofiel, tot de multifunctionele Urban Sportshal die een hele wijk bedient. Van de tijdelijke plug-and-play-interventie die een braakliggend terrein activeert, tot de permanente sportroute die buurten met elkaar verbindt. Meervoudig gebruik en denken in seizoenen biedt daarbij vaak uitstekende oplossingen, zeker waar ruimte schaars is.
De beste plekken zijn die waar de ruimte zich aanpast aan wie er is en wat er nodig is: een basketbalveld dat ‘s winters als schaatsbaan fungeert. Projecten die meerdere leeftijden en vaardigheidsniveaus bedienen, door skateboarden, klimmen, basketbal, dans en vrij spel te combineren, trekken bredere gemeenschappen aan.

Onderzoek deel B
Dit deel van het onderzoek is gebaseerd op bestaande publicaties en projectwebsites, waaronder Landezine en Dezeen, artikelen en boeken over Urban Sports en een aantal werkbezoeken naar onder andere Barcelona, Kopenhagen en Porto.

Het park als speelveld - Miro park, Barcelona

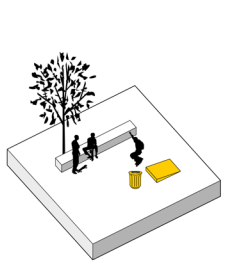
Een straat met plekken voor spel, sport en verblijven - Sønder Blvd., Kopenhagen

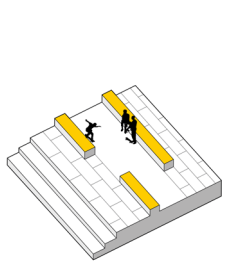
Spelen en sporten in een industrieel erfgoedgebied - Can Batlópark, Barcelona

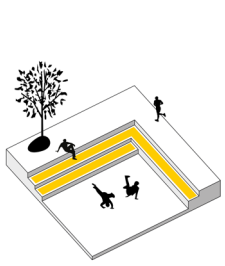
Play & Sport daklandschap op het dak van een buurtparkeergarage - Konditaget, Kopenhagen

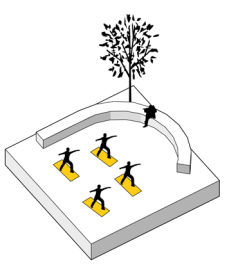
Spontanic skate spot

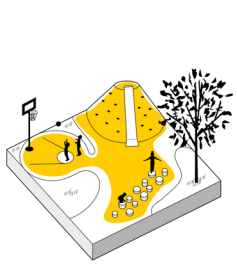
Sit & Play

Podium

Area

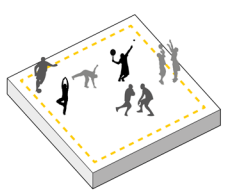
Sport & Play

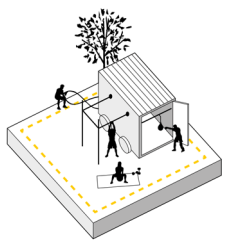
Climate adaptation / Reservatory

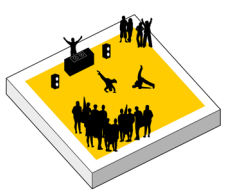
Seasons

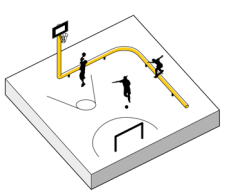
Periodical sport space

Removable sport objects

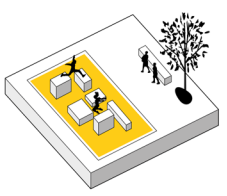
Urban street dancing

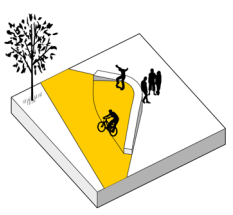
Mix sport field

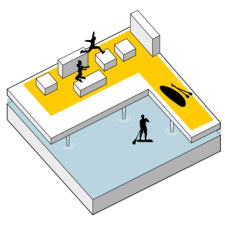
Basket

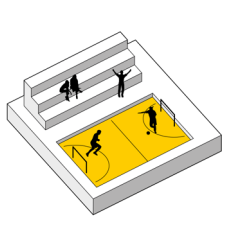
Parkour

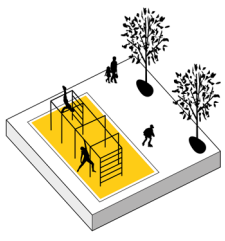
Skate / BMX element

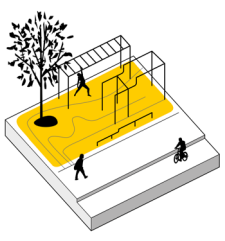
Matching various sports

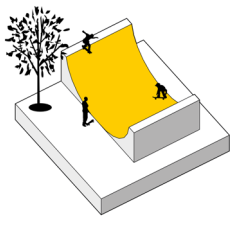
Sport field

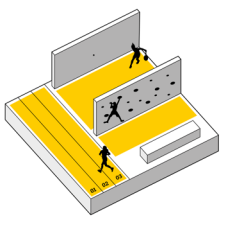
Calisthenics / Fitness

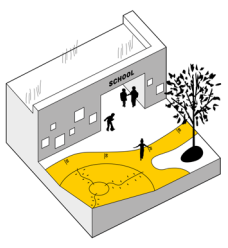
Calisthenics / Fitness Street

Skate half pipe

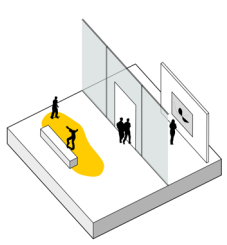
Combi of sports

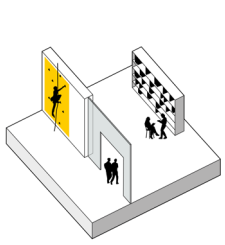
School

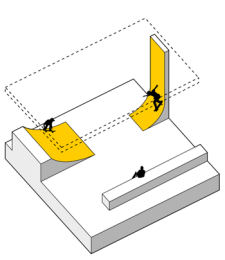
Entrances courtyard / garden

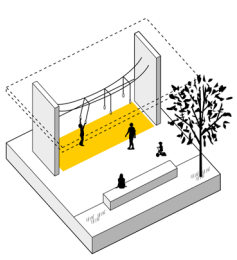
Visiblility / Open entrances

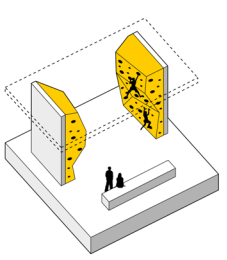
Culture

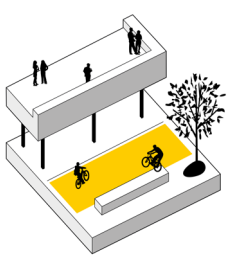
Skate area

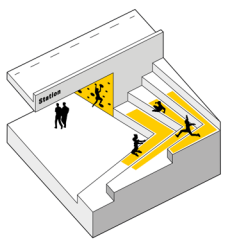
Gym+

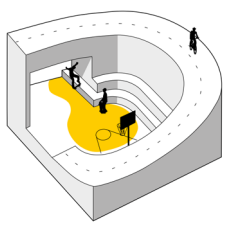
Bouldering

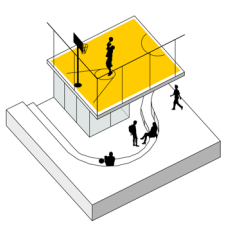
BMX / Meeting place

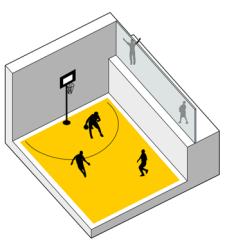
Parkour

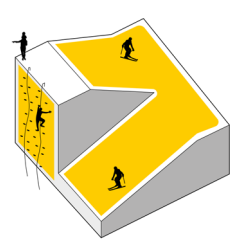
Viaduct

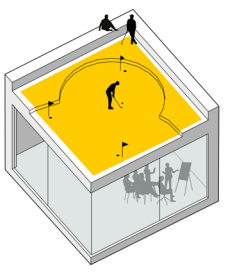
On top / Meeting place

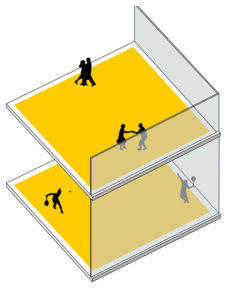
View from street level

Building = Sport landscape

On roof

Layered

Creative concentratie: parkour, basketbal, dans, muziek, toneel en koken - GAME, Kopenhagen

Skate straat, hergebruik van ´LOVE´ materialen en opstelling uit Philadelphia - Malmö

COLOFON

Urban Sports-plekken kunnen veel meer bieden dan enkel ruimte voor sport en beweging. Indien goed ontworpen, kunnen ze uitgroeien tot ontmoetingsplekken van een buurt of stadsdeel. Daarvoor is niet alleen een actieve, sportieve community nodig; ook de ruimte zelf moet kloppen: integraal en doordacht ontworpen.
In dit project onderzochten wij hoe Urban Sports als ontmoetingsplek werken: hoe ze functioneren, hoe ze ruimtelijk georganiseerd zijn en hoe ze ontworpen kunnen worden als open podium voor sport en het dagelijks leven. De resultaten leest u in deze krant.

Ontwerponderzoek
Team
Daniel Casas Valle, Urban Dynamics
Guido Schuurman, Atelier OUI
Janek Bosman, Atelier OUI
Carina Gomes, Urban Dynamics

Betrokken personen en organisaties
André de Jeu, Ronald Huijser, Marjon Stroet (Vereniging Sport en Gemeenten); Jeroen Hoying (Kenniscentrum Sport en Bewegen); Jos Koopmans, C. Zijp (Gemeente Hoorn); Peter van Veen, Mascha Verloop, Pjotr Behrtel, Catelijne Elissen, Onno de Vries, Marjolein Dekker (Gemeente Den Haag); Michèlle Sülter, Joey van der Maat, Sebastiaan Bronds, Joris van Esh (Gemeente Eindhoven); Yorick Knijff (City Legends)

Onderzoek
Het onderzoek is gecoördineerd door Daniel Casas-Valle en Guido Schuurman en is gefinancieerd door het Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie, de Vereniging Sport en Gemeenten en de gemeenten Hoorn, Den Haag en Eindhoven.

Waar sport en buurt samenkomen, draait de opgave om het herkennen en versterken van de kwaliteiten van plek en gemeenschap. Het gaat om het vinden van de juiste balans tussen ontwerp, gebruik en sociale dynamiek. Hoe maak je sport- en beweegruimte die niet alleen functioneert, maar ook betekenis krijgt als ontmoetingsplek: voor de buurt, een school of de stad als geheel?
Dit vraagt om een integrale aanpak: van beleid en verkenning tot participatie en concreet ontwerp.
Vanuit ons brede speelveld en de diversiteit aan opgaven werken wij aan verschillende sport- en beweegprojecten met een ruimtelijke dimensie, van de schaal van de plek tot aan de stedelijke schaal. Wij combineren onderzoek, strategie en ontwerp, en hebben daarin ervaring van verkenning tot realisatie.

Goede en sportieve plekken maak je samen. Wij denken en doen graag met u mee!

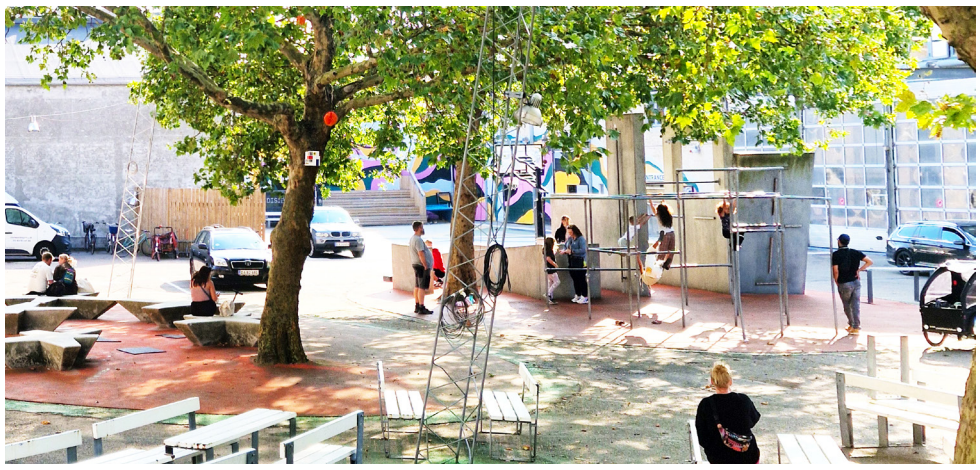
AAN DE SLAG!

De opgave: denk in kansen!
Jong geleerd, oud gedaan. Veel Urban Sports hebben een spelelement in zich. De uitdaging is om steeds je eigen grenzen te verleggen. Kijken. Opnemen. Uitproberen. Soms lukt het meteen, soms na vele pogingen. De opgave is om condities te scheppen waarin dit mogelijk is. Goede plekken nemen ook de omgeving mee. Op een afstandje kijken ouders mee. Doen een praatje. En laten kinderen de ruimte om te spelen en alvast een beetje parkour te ervaren..

Met elkaar
Urban Sports doen we alleen en ook samen met elkaar. Een goede plek biedt ruimte voor beginners en ervaren sporters, voor vaste gebruikers en nieuwkomers. De plek is een ontmoetingsplek: open, inclusief en uitnodigend voor iedereen. Kijk naar synergieën in gebruik en organisatie met scholen, buurtcentra, woonzorgcomplexen en andere sociaal-maatschappelijke organisaties. Die verbindingen versterken niet alleen het gebruik van de plek, maar ook de sociale cohesie in de buurt. Zoek naar de verbindingen: tussen mensen en tussen organisaties.

Zet in op de maatschappelijke meerwaarde
Met Urban Sports komen plekken tot leven. Dit trekt een veelheid aan doelgroepen aan. Veel is mogelijk, maar niet alles. Bij het maken van keuzes is het goed om scherp te hebben welke doelgroepen iets extra's nodig hebben. Denk aan meiden, jongeren uit kwetsbare buurten of mensen met een beperking: juist voor hen kan een goed ontworpen Urban Sports-plek het verschil maken. Ofwel: waar komt de maatschappelijke meerwaarde het best tot zijn recht?

Aanpak vereist maatwerk
Elke plek is uniek. Elke community ook. Het zoeken naar de juiste combinatie vereist maatwerk. Inspirerende en werkbare voorbeelden uit binnen- en buitenland helpen bij het maken van nieuwe Urban Sports-plekken als ontmoetingsplek. Dit geldt zowel voor de soft-, org- als hardware. Snel schakelen en passende oplossingen bieden is een kunst: in het aandragen van ideeën, technische oplossingen, financiering, beheer en eigenaarschap. Want zonder duidelijke regie blijven goede intenties vaak hangen tussen ontwerp, uitvoering en gebruik. Maatwerk betekent de juiste spirit om samen tot prachtige plekken te komen. Ook in het gebruik daarna.

Urban Sports als ontmoetingsplek: sport + zitten + kijken + verblijven

Urban Sports maakt plekken levendiger

Urban Sports als onderdeel van de stad: doorgaande route, buurt-sport-combi-gebouw

Urban Sports als onderdeel van een park, voor jong en oud

Urban Sports maakt deel uit van een loop- en fietsroute